

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Kandidatarbete

Postmateriell röstning i ett fördelningspolitiskt landskap?

En studie om svenska väljarskarans syn på postmateriella frågor mellan 2010 och 2018

Författare: Felicia Sjögren

Handledare: Mats Öhlén

Examinator: Thomas Sedelius

Ämne/huvudområde: Statsvetenskap

Kurskod: SK2016

Poäng: 15 hp

Examinationsdatum: 23/8- 2019

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera uppsatsen i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av uppsatsen. Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access. Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja Nej

Sammandrag

Den svenska väljarstrukturen har genomgått ett politiskt värderingsskifte, från att enbart präglas av en ekonomisk och materiell höger/- vänsterskala till att utmanas av en postmateriell kulturell dimension som fångar upp grundläggande motsättningar i frågor om nationalstatens gränser och globaliseringens konsekvenser. Den kulturella dimensionen brukar delas in två polariserade riktningar. Gröna, alternativa, och liberala värderingar, även kallade GAL, ställs emot värderingar som är traditionella, auktoritära, och nationalistiska, även kallade TAN. Som ett bidrag till den statsvetenskapliga debatten om postmaterialism och GAL/TAN- skalan syftar denna uppsats till att analysera vad den kulturella dimensionen innebär för det politiska klimatet i Sverige. Med grund i Ronald Ingleharts postmateriella teori undersöker studien hur den svenska väljarskarans syn på postmateriella frågor utvecklats mellan 2010 och 2018. Undersökningen appliceras på valundersökningar i väljarbeteende inom ramen för den valda tidsperioden. Resultaten visar en värderingsökning i postmateriella frågor mellan 2010- 2018, samt en värderingsminskning av materiella fördelningspolitiska frågor under samma period.

Nyckelord

Inglehart, postmaterialism, GAL/TAN, vallokalsundersökning, svenska väljarkåren.

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Problemformulering	3
1.2 Syfte och frågeställningar	4
1.3 Disposition	5
1.4 Tidigare forskning	6
2. Politiska och kulturella värderingar - en svensk historia	7
2.1 Kulturell och värderingsbaserad röstning	8
3. Teoretiskt ramverk	9
3.1 Postmaterialism - en teoretisk bakgrund	9
3.2 Ingleharts mätindex	10
3.3 Postmaterialismens utmaningar	10
3.4 "New politics"	11
3.5 Postmaterialismens bakslag	12
4. Metodologi	13
4.1 VALU: Vallokalsundersökning i väljarbeteende	14
4.2 Val av frågor	15
4.3 VALU:s utformning	16
4.4 Enkäter	17
4.5 Validitet och reliabilitet	17
4.6 Urval och insamling av data	18
4.7 Etiska överväganden	18
5. Resultat	19
5. 1 Frågor som ökat i betydelse för väljarkåren	20
5.1.1 Välfärdsfrågorna viktigast	20
5.1.2 Inslag av traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar	21
5.1.3 Sverigedemokraterna har förändrat den svenska partirymden	24
5. 2 Frågor som minskat i betydelse för väljarkåren	26
5.2.1 Miljöfrågan tappar	27
6. Analys	28
6.1 Den postmateriella dimensionens samhällsrelevans	29
6.2 Kulturellt bakslag	30
7. Sammanfattning	31
8. Referenslista	34

1. Inledning

1.1 Problemformulering

När den växande välfärdsstaten säkerställde grundläggande materiell trygghet gavs större möjligheter för medborgare att utveckla sitt självförverkligande. Sverige blev på så sätt en perfekt grogrund för det som inom politisk sociologi kallas postmaterialism. [...] korthet innebär värderingskiftet att väljarnas politiska prioriteringar förändras så att kulturella och identitetsdrivna aspekter i allt större utsträckning prioriteras före socioekonomiska höger- vänsterperspektiv. En sådan utveckling kan innebära fundamentala förändringar i väljarstrukturen (Sundin 2016: 10).

Ända sedan den industriella revolutionen har den socioekonomiska klassdimensionen mellan kapital och arbete tydligt dominerat det politiska landskapet i Sverige (Oscarsson 2017: 421). Historiskt sett har den svenska konfliktstrukturen varit mycket tydligare i Sverige än i andra demokratiska politiska system (Sundin 2016: 12, Oscarsson 2017: 411, 417). Med undantag av konfliktlinjen stad- landsbygd har den fördelningspolitiska konfliktlinjen till mycket definierat den svenska partistrukturen, och har således bidragit till att medborgarna i Sverige har haft väldigt lätt att uppfatta likheter och skillnader mellan politiska alternativ. Efter den intensiva tillväxtfas som västvärlden upplevde under "de gyllene decennierna", från slutet av 1940- talet fram till 1970- talet, har dock en värdebaserad och kulturell konfliktdimension växt fram. Denna har kommit att utmana den traditionella höger- vänsterskalans fördelningspolitik (Sundin 2016: 15). Under dessa år stärktes välfärdsstaten som förbättrade levnadsstandarden för invånarna i landet. Som en effekt av en stabil ekonomisk ställning samt mättade fundamentala behov förändrades mentaliteten i invånarnas politiska preferenser (Inglehart 1977: 3). Nya icke-materiella preferenser växte fram. Dessa har sedan succesivt förstärkts med väljarmobilisering i frågor såsom miljöhänsyn, kulturella moralfrågor, högre krav på livskvalitet och deltagande i offentliga beslutsprocesser (Sundin 2016: 15). Den svenska väljarstrukturen har således genomgått ett politiskt värderingsskifte, från att enbart präglas av en ekonomisk och materiell höger- vänsterskala, till att utmanas av en postmateriell dimension som fångar upp kringliggande kulturella motsättningar och behov (Oscarsson 2017: 41, Inglehart 1977: 28).

Den postmateriella dimensionen brukar delas in två polariserade riktningar. Gröna, alternativa, och liberala värderingar, även kallade GAL, ställs emot värderingar som är traditionella, auktoritära, och nationalistiska, även kallade TAN (Marks, Hooghe, Nelson & Edwards 2006: 157, Oscarsson 2017: 411). Den postmateriella GAL/TAN- skalan går tvärs över den klassiska fördelningspolitiska skalan och bidrar till flerdimensionellt politiskt landskap (Oscarsson 2017: 411). Den finner sin näring i allt starkare motsättningar rörande nationalstatens gränser, jämställdhet, klimatfrågor, identitet, globalisering och mångkultur som i sin tur har öppnat upp för nya politiska sakfrågor, artikulera både av partier och av väljarskaran. Ju större del av väljarskaran som lyssnar till postmateriella argument, och även röstar utefter postmateriella sakfrågor, desto mer minskar även betydelsen av den fördelningspolitiska materiella skalan (Sundin 2016: 21). Teorier om postmaterialism hjälper oss således att mäta den postmateriella dimensionens innebörd för det politiska landskapet, samt hjälper oss att förstå till vilken grad den materiella höger- vänsterskalan och postmateriella dimensionen kan samverka (Sundin 2016: 16).

1.2 Syfte och frågeställningar

Som ett bidrag till den statsvetenskapliga debatten om postmaterialism och GAL/TAN i Sverige, syftar denna uppsats till att analysera den svenska väljarskaran syn på postmateriella frågor. Uppsatsen undersöker vilken betydelse postmateriella frågor har haft för väljarnas val av parti under valåren 2010- 2018 samt hur dessa frågor har förändrats under samma period. Uppsatsens ambition är även att, i breda termer, diskutera vad postmaterialismen innebär för väljarnas position på den traditionella höger-/ vänsterskalan. Mer specifikt fokuserar uppsatsen på frågorna som presenteras nedan.

1. Hur har den svenska väljarskarans syn på postmateriella frågor utvecklats mellan 2010 och 2018?
2. Vad innebär den postmateriella dimensionen för väljarnas position på den traditionella höger-/ vänsterskalan?

Den första frågeställningen ämnar att visa postmaterialismens framväxt i det politiska landskapet mellan år 2010- 2018. Det är av intresse att undersöka hur svensk politik har utvecklats och påverkats av de polariserade politiska händelser som skett under denna tidsperiod; ökat flyktingmottagande till Sverige och EU, ökad högerpopulism, rörelsen “#metoo” och ett allmänt ökat klimatfokus. Alla dessa händelser innehar sannerligen starka postmateriella värden.

Den andra frågeställningen besvaras genom en diskussion kring hur väljarnas position på höger-vänsterskalan påverkas av postmateriella värderingsfrågor. Denna frågeställning kommer inte att utsättas för en empirisk prövning i sig, utan kommer i sin helhet att diskuteras utifrån postmaterialismens samhällsrelevans.

1.3 Disposition

Efter en inledande presentation av det politiska värderingsskiftet, studiens problemformulering, syftet med studien samt studiens frågeställningar, så kommer uppsatsen att ge en beskrivning av tidigare studiers resultat och resonemang. Samtliga studier som presenteras innehar en relevans för denna studie. I efterföljande avsnitt ges en historisk översikt av hur det politiska landskapet sett ut i Sverige från och med 1900- talets början till idag. Här ges ett fokus på svensk historia i förhållande till politiska och kulturella polariseringar och värdegrunder. Vidare presenteras studiens teoretiska litteraturöversikt. I syfte att förtydliga för läsaren vilken empirisk bakgrund det teoretiska begreppet växt fram i presenteras den historiska översikten innan det teoretiska avsnittet. Därefter presenteras en beskrivning av studiens metodologi, material och avgränsning. Detta följs av ett analytiskt kapitel som presenterar studiens resultat och bemöter studiens första frågeställning. Sedan presenteras ett diskussionskapitel som för resonemang kring vad studiens resultat kan bero på, och bemöter studiens andra frågeställning. Uppsatsen avslutas med sammanfattande reflektioner.

1.4 Tidigare forskning

Sociologen Ronald Inglehart (1977) var den första som kunde fastställa det postmateriella fenomenet. Han har ägnat en stor del av sin karriär åt att kartlägga postmateriella värderingar och

dess effekter. Sedan födelsen av Ingleharts postmateriella dimension har det uppkommit många tillskott till debatten om postmaterialism, både i den offentliga debatten och bland samhällsvetare. Tidigare studier har analyserat relationerna mellan “vänstern” och gröna, alternativa och liberala värderingar (GAL), samt “högern” och traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar (TAN), för att undersöka dess skiljelinjer vilka stundtals kan vara svåra att bedöma (Marks, Hooghe, Nelson & Edwards 2006: 158). Det har likaså påpekats att det är av stor betydelse att kartlägga olika partiers positionering i förhållande till GAL/TAN- skalan, för att öka förståelsen av det snabbt föränderliga politiska landskap som råder i europeiska länder idag (Brigevich, Smith och Bakker 2017: 32). Sådana kartläggningar kan i sin tur bidra till en ökad förståelse av partipolitiskt beteende samt kan ge en mer dynamisk bild av hur väljarskaran ser ut (Baker 2005: 12).

I den svenska kontexten har Kalle Sundin (2016) utfört en kartläggning av postmateriella värderingar i ett partipolitiskt sammanhang. Sundins studie genomfördes med syftet att diskutera Socialdemokraternas postmateriella utmaningar (som ett materiellt vänsterpolitiskt parti). Han utförde sin studie genom att kartlägga postmateriella värderingstrender hos den svenska väljarkåren mellan 1996, 1999, 2006 och 2011 (Sundin 2016) ¹. Resultaten visar att postmaterialismen växer i Sverige, både internt bland svenska partier och bland väljarkåren (2016: 16). Sundin förklarar att den postmateriella dimensionen hjälper oss att förstå de tendenser som bjudit in de värderingsbaserade partierna (t.ex Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Sverigedemokraterna) in i partisystemet, samt bidrar med insikt om partierna i sin funktion och helhet, konstaterar Sundin i sin rapport (ibid.).

Även statsvetaren Henrik Oscarsson har utfört studier om postmaterialismens påverkan på det svenska partilandskapet. Oscarsson har genomfört detta genom att göra mätningar av hur höger-vänsterskalan utmanas av den postmateriella dimensionen. Trots att höger- vänsterskalan fortfarande står stark så har den nu fått sällskap av postmateriella dimensionen, menar

¹Kalle Sundins rapport är skriven för det fackliga idéinstitutet *Katalys*. Syftet med rapporten är att att att förklara Socialdemokraternas försvagning under de senaste decennierna. Trots Sundins uppdrag som fristående utredare för Katalys bör läsaren ha denna information i åtanke då detta kan reflektera Sundins personliga politiska ställning vilket i sin tur kan ha påverkat Sundins egna bias.

Oscarsson. Anledningen till att graden av konflikter ökar i den traditionella vänster-högerdimensionen i Sverige är på grund av postmateriella frågors förstärkta betydelse (Oscarsson 2017: 411). Denna utveckling sätter ökad press på våra fördelningspolitiska partier att hantera och lösa konflikter på nya sätt för att kunna upprätthålla politisk stabilitet och handlingskraft, menar Oscarsson. Av denna anledning behöver den postmateriella dimensionen erkännas och studeras; för att kunna förstå sig på det svenska partilandskapet på ett dynamiskt och nyanserat sätt (Oscarsson 2017: 411, 417, 424, 425). Denna studie följer således både Sundins och Oscarssons spår genom att studera och kartlägga postmateriella värderingar hos den svenska väljarkåren, för att kunna förstå den postmateriella dimensionens utveckling och innebörd.

2. Politiska och kulturella värderingar - en svensk historia

För att kunna demonstrera hur den postmateriella värderingsutvecklingen påverkar den svenska väljarkåren idag måste 1900- talets partistrukturer och väljarmobilisering användas som jämförelsepunkt. Detta avsnitt kommer därav att redogöra för en historisk bakgrund i det svenska partisystemets politiska och kulturella värderingar.

I början av 1900- talet fick Sverige ett proportionellt valsysteem. Till skillnad från det majoritetsvalsysteem som rådde fram till införandet av allmän rösträtt för män år 1909, har det proportionella valsysteem kommit att prägla politiken genom att möjliggöra att partier som saknar egen majoritet kan spela en betydelsefull roll genom sin möjlighet att bilda koalitioner med andra (Larsson, 2002). Den första propositionen om rösträtt och valbarhet för kvinnor i riksdagsval lades fram av den liberala regeringen Staaff år 1912, men röstades inte igenom förrän år 1921 (Riksdagen, 2019). I samband med detta stabiliserades partisystemet genom fyra huvudsakliga konfliktlinjer; centrum- periferi (huvudstad- regioner), stat- kyrka, stad- landsbygd och kapital- arbete (Larsson, 2002, Sundin 2016: 12). I försök att överbrygga skiljelinjerna tilltogs smarta politiska initiativ för att förena konfliktlinjernas grupper. De starkaste initiativen visade sig i folkhemstankens budskap som arbetade för att förena bönder och arbetare på 1930- talet genom kohandel. Ett annat initiativ togs genom en löntagarallians mellan arbetare och

tjänstemän på 1950- och 60- talet (ibid.). Trots detta stod konfliktlinjen mellan kapital- arbete fortfarande som starkast, och med olika syften att adressera denna skiljelinje grundades fem partier. Högern (nuvarande Moderaterna) bestod av konservativa högre ämbetsmän, medelstora bönder, adliga godsägare och en del industrialister. Det liberala partiet bestod av olika samhällsgrupper; företagare, arbetare och småbönder, vilka i sin tur var indelade i, dels, en frikyrklig och nykterhetspropagerande grupp (nuvarande Kristdemokraterna) och en i övrigt liberal grupp (nuvarande Liberalerna). Socialdemokraterna i sin tur bestod i huvudsak av industriarbetare, lantarbetare och lägre tjänstemän. Partilandskapet kompletterades sedan med bondepartiet (nuvarande Centerpartiet) år 1921 och vänstersocialisterna (nuvarande Vänsterpartiet). Sverige fick därmed ett fördelningspolitiskt fempartisystem som stod stabilt ända till 1980-talets slut (Sundin 2016: 12, Larsson, 2002).

2.1 Kulturell och värderingsbaserad röstning

De senaste tre decennierna har däremot tre värderingsbaserade partier växt fram; Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Sverigedemokraterna (Miljöpartiet, 2019, Feministiskt initiativ, 2013, Sverigedemokraterna, 2019). Miljöpartiet startade som en tydlig postmateriell miljöproteströrelse som har uttalat sig om att de står för något nytt i det politiska landskapet. Då de tidigare varken identifierat sig som höger eller vänster har partiet gjort uppgörelser med både borgerliga och socialdemokratiska regeringar tills att de tillsist hittade en vänster- center position i fördelningspolitiken (Miljöpartiet, 2019). I valet 2014 hade även Feministiskt initiativ en uttalad postmateriell ambition med sin valkampanj, i vilken de beslutade att officiellt inte placera in sig på höger- vänsterskalan överhuvudtaget (Feministiskt Initiativ 2019). De postmateriella elementen började således manifesteras sig och ta allt mer plats i den svenska politiken (Sundin 2016: 12). Sverigedemokraternas uppgång är ytterligare ett fenomen som kan förstås bättre genom att studera partiets kopplingar till postmateriella och kulturella värderingar (Oscarsson 2017: 421). Partiets invandringskritiska politik har dels som ambition att spela på oro över materiella värden; så som jobb, sjukvård och välfärd, genom att betona invandringens ekonomiska kostnader och belastning på välfärdssystemet. Partiet anspelar även tydligt på postmateriella nationalistiska element genom att framställa invandringen som ett hot gentemot

”svenskheten” och den svenska kulturen; ett hot mot det svenska folkhemmet. Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Feministiskt initiativ har således utmanat den svenska partipolitiken i och med deras postmateriella värdegrunder. Dessa partiers väljare drivs alltså snarare av kulturella samhällskonflikter så som klimatfrågor, jämställdhet och nationalism än av socioekonomiska konflikter. Genom att ha slitit sig loss från den traditionella konfliktlinjen, och istället grundat partier utifrån ideologiska värderingar, så har dessa partier ökat förståelsen för den postmateriella värderingslinjens betydelse samt utvecklat det svenska partilandskapet (Sundin 2016: 16, Oscarsson 2017: 421- 422).

För att kunna förstå de konflikter som existerar mellan den postmateriella dimensionen och materiella höger- vänsterskalan så krävs en djupgående teoretisk kartläggning av postmaterialism och dess bakgrund. Detta kommer att undersökas närmare i nästa avsnitt.

3. Teoretiskt ramverk

I detta avsnitt presenteras det teoretiska ramverket som kommer att användas för att förstå studiens empiriska material. Avsnittet ger en bakgrund i Ingleharts postmateriella teori.

3.1 Postmaterialism - en teoretisk bakgrund

Det postmateriella begreppet presenterades för första gången i boken *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics* (1977) av Ronald Inglehart. Inglehart förankrar postmaterialismens logik i Maslows hierarki av mänskliga behov; de mest grundläggande materiella trygghetsbehoven måste uppfyllas innan högre mål kan bli aktuella för en individ (Inglehart 1977: 22). När de grundläggande behoven har tillgodosetts kan individen ta överlevnaden för givet. Därefter kan hen rikta sitt fokus till andra behov som faller sig i en hierarkisk ordning. Människors värderingar och preferenser formas således utefter att överlevnaden är säker, och i samband med att den materiella standarden ökar förändras individens politiska prioriteringar (ibid.). Postmateriella värderingar, enligt Inglehart, är därav en effekt av förbättrade levnadsnivåer som växt fram i ekonomiskt utvecklade länder. De frodas i länder där det skett en industriell revolution och en materiell och existentiell säkerhet är

uppnådd. Den samhälleliga ekonomiska tryggheten främjar väljarmobilisering kring postmateriella icke-ekonomiska frågor såsom miljöhänsyn, kulturella moralfrågor, identitetsfrågor, högre krav på livskvalitet och deltagande i offentliga beslutsprocesser (Inglehart 1977: 13, Inglehart och Norris 2017: 444). Denna bidrar till nya centrala politiska frågor och möjliggör för att nya politiska rörelser kan låtas växa (Inglehart 1977: 13). Postmateriella värderingar utgör därav en till dimension av politisk polarisering som utmanar konfliktstrukturen i höger- vänsterskalan, menar Inglehart (Inglehart & Norris 2017: 444).

3.2 Ingleharts mätindex

För att kunna mäta graden av postmaterialism i ett samhälle har Inglehart utformat ett enkätindex. Detta består av 12 postmateriella och materiella målformuleringar som är indelade i tre olika uppsättningar. I vardera uppsättning hittas två postmateriella och två materiella konstateranden. Indexet är konstruerat så att respondenterna tvingas prioritera två av fyra frågeformuleringar i vardera uppsättning (1977: 28- 39). Att mäta nivån av postmaterialism är således att mäta om den materiella eller den postmateriella värderingslinjen är mest betydelsefull bland väljarna. Indexet har varit väsentligt i Ingleharts postmateriella analyser, och har möjliggjort Ingleharts utföranden av nationella, transkulturella och longitudinella fallstudier i varierat omfång och utförande (ibid.).

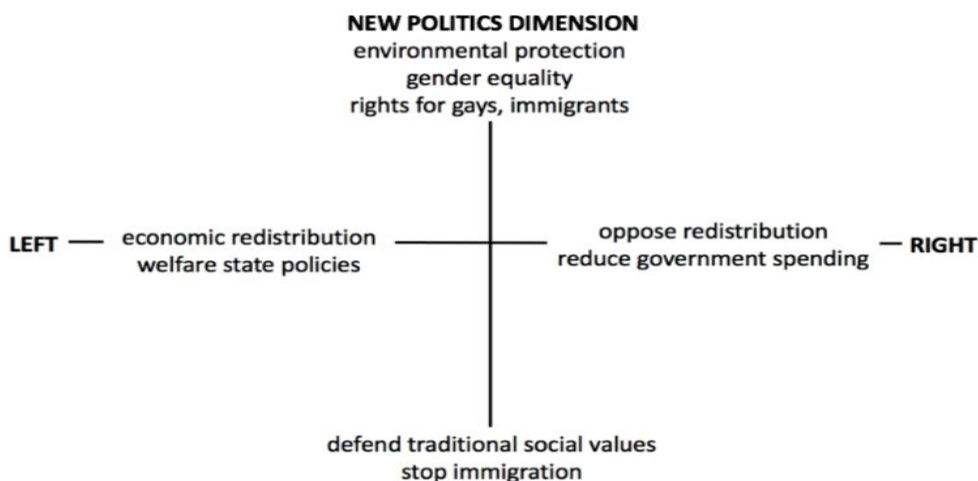
3.3 Postmaterialismens utmaningar

Den postmateriella dimensionen har öppnat upp för nya politiska processer och har påstått förminska betydelsen av den äldre klassbaserade fördelningspolitiken (Inglehart 1977: 13). Med sin kulturella karaktär medför postmaterialismens polariserade konfliktlinje en rad utmaningar. För det första så antar den postmateriella teorin att det finns en konkurrens mellan höger- vänsterskalan och den postmateriella dimensionen om att vinna betydelse hos väljarkåren (1977: 28). Trots detta finns det inte någon specifik definition kring var gränserna går mellan höger- vänsterskalan och postmateriella GAL/TAN- dimensionen (Brigevich, Smith & Bakker 2017: 1). Otydliga skiljelinjer har visat sig vara problematiska, speciellt vid distinktionen mellan traditionella, auktoritära och nationalistiska TAN- värden och den traditionella högern. Ingleharts

definitioner och mätningmetoder av postmaterialism har därav kritiserats för att det inte tydligt nog redogör för vad som är skillnaden mellan ekonomisk materialism och auktoritära värderingar (Sundin 2016: 30).

3.4 “New politics”

Den postmateriella skalan har även illustrerats i vad Inglehart kallar för en *new politics dimension* (Inglehart 1977: 13). Nedan visas den illustrerade bilden av hur Inglehart, tillsammans med Miller och Woods (2017), beskriver den traditionella materiella polariseringen mellan höger och vänster samt hur den postmateriella dimensionen lägger sig horisontellt i mitten av den klassiska skalan.

Figur 1. Den klassiska höger- vänsterskalan baserad på ekonomisk omfördelning, och den postmateriella dimensionen baserad på kulturella värden (Inglehart, Miller och Woods 2017: 5).

Figur 1 belyser väl skillnaden mellan den fördelningspolitiska och den postmateriella skalan (ibid.). Som exemplifierat ovan så representeras toppen av den postmateriella dimensionen av frihetliga värden (GAL) såsom öppenhet mot HBTQI- personer, miljöhänsyn, etnisk mångfald och jämställdhet. I motsatta riktningen läggs istället vikten på auktoritära, främlingsfientliga värden och traditionella samhällsnormer (TAN) (ibid.). Värt att notera här är att båda ändar av dimensionen, trots dess olikheter, klassas som postmateriella just eftersom de syftar på kulturella

värden istället för ekonomisk resursfördelning. Här tydliggörs således polariseringen mellan GAL/TAN i förhållande till höger- vänsterskalan.

3.5 Postmaterialismens bakslag

År 2017 förlängde Inglehart sina resultat från *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics* i artikeln *Trump and the Populist Authoritarian Parties: The Silent Revolution in Reverse* som han författade med Pippa Norris. I denna artikel diskuterar författarna möjliga anledningar till varför populistiska och nationalistiska partier har visat en sådan ökning sedan 2015. Författarna beskriver traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar (TAN) som de gröna, alternativa och liberala (GAL) värderingarnas motpol (Inglehart och Norris 2017: 452). GAL- värderingarnas öppensinnade och liberala karaktär förknippas ofta med postindustriella länder. GAL- värderingarna stod till grund för den klassiska "hippie- vågen" och för studentprotester, och de anser ofta att höger- vänsterskalan är alltför traditionell och fyrkantig. TAN- värderingar å andra sidan kan förstås som ett övergripande motstånd mot kulturell förändring. Partier med en sådan värdegrund anklagar ofta en traditionell regering för att inte adressera de "existensiella problemen" som de anser att staten har. Detta har manifesterats i motreaktioner som legitimerar nationalism och som förespråkar fysisk säkerhet som ett försvar mot "den andre", traditionella gruppnormer, nationalstatens gränser och starka ledare av auktoritär karaktär (Inglehart och Norris 2017: 444- 445). Författarna betonar här postmaterialismens kraft och menar att det är postmateriella TAN- värderingars övertag som bidragit till ökningen av populistiska och nationalistiska partier i väst. En stor del av detta övertag grundar sig i den redan etablerade materiella säkerheten i landet. Det är därav av stor vikt att studera hur väljarna förhåller sig till postmateriella värderingar i relation till den traditionella politiken, för att kunna finna en genomgående balans (Inglehart och Norris 2017: 452).

4. Metodologi

I detta kapitel presenteras studiens metodologiska utgångspunkt. Avsnittet redogör för hur studiens empiriska material har insamlats och behandlats.

Denna studies utgångspunkt är att studera den svenska väljarkårens förhållande till postmateriella värderingar samt hur dessa har förändrats över tid. Av denna anledning kan studien både klassas som en fallstudie och en longitudinell studie (Bryman 2016: 60). Fördelen med fallstudier är att de går att utföra genom en rad olika metoder, de öppnar upp för en detaljerad analys av ett politiskt fenomen, och bidrar även med en välbalanserad blandning mellan teoretisk och evidensbaserad data (Halperin och Heath 2017: 217). Å andra sidan medför det även begränsningar i att djupdyka i specifika fall. Det kan exempelvis vara svårt att motivera en fallstudies generaliserbarhet eftersom de utförs i en specifik kontext, samt att studiens resultat således enbart kan förknippas med kontexten i fråga (ibid.).

Det tåls att diskutera huruvida Sverige och den svenska väljarskaran kan användas som ett representativt fall för generaliseringar. Vid tidigare tvärkulturella studier har Inglehart argumenterat för att postmaterialismen har haft ett extraordinärt fotfäste i Sverige (Inglehart, 2017). Inglehart menar att detta är en effekt av den starka välfärdsstaten som byggdes upp under socialdemokraternas dominerande regeringsperiod mellan 1930- 1970-talet, och som ännu idag lever kvar (Inglehart och Norris 2017: 449). I och med att välfärdsstatens existens bidragit till högre levnadsstandarder kan den svenska väljarskaran således ses som ett speciellt fall för en ytterst god postmateriell grogrund och utbredning (ibid.).

Denna studie är longitudinell i och med användningen av data från tidsperioden 2010- 2018. Den svenska väljarkåren är ständigt i rörelse vilket innebär att en studie utförd med en allt för stor tidsram kan minska relevansen och riskerar bli missvisande i dess resultat (Sjövill 2019: 11). Anledningen till valet av denna tidsperiod beror dock främst på Sverigedemokraternas intåg i Riksdagen år 2010; en händelse som är den enskilt viktigaste förändringen i det svenska partisystemet under de senaste tio åren (Oscarsson 2017: 442, Sjövill 2019: 11). År 2010 hade även Miljöpartiet sitt bästa valresultat sedan partiets födelseår 1982 (Miljöpartiet, 2019). År 2010 kan därav anses vara en god startpunkt i och med de tydliga postmateriella uttrycken som manifesterades i politiken detta år. Vidare, år 2014 uppnådde Feministiskt initiativ sitt högsta

resultat (Feministiskt initiativ, 2016) och år 2018 gjorde även Sverigedemokraterna sitt bästa val sedan partiets födelse för över 30 år sedan (Sverigedemokraterna, 2019). Samtliga partier innehar ett postmateriellt och icke- ekonomiskt fokus och representerar därav postmaterialistiska inslag i den svenska partistrukturen. Tidsperioden 2010- 2018 är därav motiverad för att undersöka hur den svenska väljarskarans syn på postmateriella frågor utvecklats mellan 2010 och 2018 samt vad detta innebär för den traditionella höger- vänsterskalan. Studien är likaså deduktiv då den tar avstamp i Ingleharts teori om postmaterialism (Bryman 2016: 64, Halperin och Heath 2017: 30, Inglehart 1977: 3, 28).

4.1. VALU: Vallokalsundersökning i väljarbeteende

Studiens material består av vallokalsundersökningar. VALU är en svensk återkommande vallokalsundersökning som utförs på uppdrag av Sveriges Television vid riksdagsval, EU-parlamentsval och folkomröstningar (Sveriges Television, 2018). Undersökningarna har utförts systematiskt sedan 1991 i samband med val, vilket innebär att det idag är det möjligt att studera hur väljarnas preferenser och väljarbeteende har förändrats över lång tid. Delar av materialet presenteras i SVT:s valvaka på valkvällen men även i andra offentliga forum med kommentarer och analyser (så som Sveriges televisions hemsida, samt Text- TV) för att sprida information till offentligheten.

4.2 Val av frågor

27-45: Vilken betydelse hade följande frågor för Ditt val av parti i riksdagsvalet idag?

Sätt ett kryss på varje rad

	Mycket stor betydelse	Ganska stor betydelse	Varken stor eller liten betydelse	Ganska liten betydelse	Mycket liten betydelse
27: Skatterna	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
28: Miljön	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
29: Sysselsättningen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
30: Svenska ekonomin	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
31: Din egen ekonomi	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
32: Försvarsfrågan	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
33: Lag och ordning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
34: Flyktingar/invandring	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
35: EU	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
36: Sjukvården	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
37: Jämställdheten mellan kvinnor och män	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
38: Skola och utbildning	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
39: Företagens villkor	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
40: Energi och kärnkraft	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
41: Äldreomsorgen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
42: Sociala välfärden	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
43: Pensionerna	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
44: Bostadsfrågan	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
45: Frågan om vinster i välfärden	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

Figur 2. VALU:s frågeformulär 2018 (Holmberg och Oscarsson 2018: 2).

VALU:s undersökning år 2018 innehöll 19 st frågor av valsociologisk karaktär. Dessa valfrågor kommer att vara fokuset för studiens analys. Mer specifikt kommer studien att behandla respektive fråga för att se vilka frågor som har ökat respektive minskat i betydelse för väljarskaran val av parti i riksdagsvalet mellan åren 2010- 2018. Avsikten är sedan att undersöka huruvida dessa frågor har postmateriella och materiella kopplingar. Frågorna har presenteras i enkätfrågan *“Vilken betydelse har följande frågor för Ditt val av parti i riksdagsvalet idag?”*, i vilken respondenterna har fått välja mellan svarsalternativen ”mycket stor betydelse”, ”ganska stor betydelse”, ”varken stor eller liten betydelse”, ”ganska liten betydelse” eller ”mycket liten betydelse”. Enkätfrågan har ställts i samtliga vallokalsundersökningar 2010, 2014 och 2018 vilket synliggör hur frågornas betydelse har förstärks eller försvagats hos väljarskaran över tid.

En nackdel med användningen av enkätundersökningar i denna studie är dock att respondenterna inte tvingas göra ett val mellan olika frågor (som i Ingleharts postmatereriella index) (Inglehart 1977: 28- 29). En respondent som tycker att den egna ekonomiska situationen är viktig vid partival kan även prioritera postmateriella mål lika mycket eller mer. För att minimera effekterna av denna måttsvaghet har endast det mest kraftfulla alternativet; ”mycket stor betydelse”, nyttjats

i den här analysen. Vidare, eftersom studien undersöker förändringar i väljarskaran över tid, bör inte resultaten påverkas särskilt mycket av måttsvagheten i fråga.

Ytterligare nackdelar med föreliggande studies empiriska material från VALU är att VALU, liksom andra opinionsmätningar, har haft svårt att uppskatta valresultatet för vissa partier, speciellt för Sverigedemokraterna. Då partiet i tidigare val har blivit kraftigt underskattade vid riksdagsval så blev de istället överskattade vid riksdagsvalet 2018 (Sjövill 2019: 1). Då valinstitut, så som VALU, fortfarande kan svårt att uppskatta vissa partier så finns det utrymme för att förbättra mätningarna och läsa dem med ett granskande öga.

Något som är fördelaktigt i användningen av VALU som empiriskt material är att de som ombeds att delta i en vallokalsundersökning kan välja att inte delta, vilket i sig har visat sig kan leda till ett mer genuint resultat (Halperin och Heath 2017: 261). I denna studies fall råder det dock en viss tabu kring några av valfrågorna, exempelvis frågan om flyktingar/ invandring och jämställdheten mellan män och kvinnor, vilket kan leda till en snedvridning av resultatet (Sjövill 2019: 4). En ytterligare aspekt är att vi vet väldigt lite om de som valt att inte delta i undersökningen och varför de valt att inte svara. Det kan även vara svårt att veta varför en fråga har ökat eller minskat i betydelse över tid. Med denna information i åtanke tåls det att problematisera VALU och opinionsundersökningar överlag som empiriskt material.

4.3 VALU:s utformning

VALU:s undersökningar utförs genom enkäter som placeras ut utanför val- och röstningslokaler. År 2010 baserades undersökningen på totalt 11899 enkätsvar, år 2014 var det 12909 enkätsvar och 2018 uppnådde undersökningen 11808 enkätsvar med cirka 30-40 % bortfall (Svensk Nationell Datatjänst 2010, 2014, 2018). Undersökningarna har utförts i fyra geografiska regioner år 2010 och 2014; Stockholm, Göteborg, Lund och Sundsvall, och år 2018 i regionerna syd, öst, norr och väst. Det är av intresse att belysa VALU:s regionindelningar. Även om den största konfliktlinjen i Sverige utgörs av en klassisk höger- vänsterdimension, så finns det även en befintlig skiljelinje mellan stad och landsbygd. Det finns således en potentiell risk för att studiens

slutsatser kan vara snedvridna, i och med att enkätinsamlingen enbart utförts i städer. År 2018 specificeras ej studiens geografiska utföranden mer än syd, öst, norr och väst, vilket ytterligare bidrar till en svårighet att redogöra för vilka specifika grupper som representeras i denna undersökning. Vallokalsundersökningarna har dock visat sig ge en ytterst bra bild av hur det politiska läget ser ut vid riksdagsval, även om det har noterats att det finns en systematisk överrepresentation av yngre väljare och tjänstemän, samt en underrepresentation av äldre och arbetare (Sveriges Television, 2014).

4.4 Enkäter

Enkäter har både ett beskrivande och analytiskt syfte som kan förse forskaren med precis data när forskaren försöker förstå sig på ett specifikt fenomen. Enkätundersökningar är därav ett betydelsefullt analysverktyg vid deduktiva studier så som denna (Halperin och Heath 2017: 262). Det är även en styrka att använda sig av data från anonyma enkäter vid tillfällen då forskaren vill ha ärliga svar kring vad en viss grupp har för åsikter i ett visst ämne (Halperin och Heath 2017: 261). Det anses därav relevant att använda sig av enkätundersökningar i en fallstudie om postmateriella värderingar så som denna.

För att forskaren ska kunna få tillgång till genuina resultat så behöver enkäten vara utformad på ett korrekt sätt. En felaktig enkät kan lätt förvränga resultaten och istället bistå med felaktig information (Halperin och Heath 2017: 265). Figur 2 demonstrerar hur enkätfrågan som används i studien är specifik och innehar en neutral karaktär. Av denna anledning anses denne vara relevant för studiens utformning och analys.

4.5 Validitet och reliabilitet

För att försäkra enkätens validitet är det viktigt att enkätfrågorna är konstruerade på ett sätt som reflekterar det som skall mätas (2017: 264). Validitet i en vetenskaplig studie kan delas in i två kategorier; intern och extern. Intern validitet skildrar hur väl studien är samtidsenlig och reflekterar hur det ser ut i verkligheten. Extern validitet reflekterar i sin tur studiens reliabilitet och generaliserbarhet (Halperin och Heath 2017: 149). I och med VALU:s utformning och dess

undersökningssyfte att studera väljarbeteende anses enkäterna inneha en intern validitet. Den externa validiteten i denna studie kan återfinnas dess generaliserbarhet för andra fall efter denna studie, vilket diskuterades under punkt 4.2. Studiens redovisning av dess genomförande samt att den är utformad i linje med ett teoretiskt ramverk är dock av stor vikt för studiens validitet. Av denna anledning ökar denna studies chans till generaliserbarhet och reliabilitet (ibid.).

4.6 Urval och insamling av data

Enkäter är beroende av en insamling av data för att samla in information om den relevanta målgruppen. På grund av enkätmetodens tids- och resurskrävande karaktär så behöver forskaren göra ett urval. VALU:s undersökningar har utförts genom ett blandat sannolikhets- och icke-sannolikhetsurval (Svensk Nationell Datatjänst 2010, 2014, 2018). Som ovan nämnt har forskarna som utfört VALU:s undersökningar delat in Sverige i fyra geografiska valkretsregioner vilka således utgör undersökningens urvalsramar; söder, väst, öst och norr, grupperade kring de största städerna i regionerna; Lund, Göteborg, Stockholm samt Sundsvall/ Östersund. Vallokaler är fördelade i de olika regionerna i enlighet med regionernas storlek vad avser antalet röstberättigade. Detta innebär exempelvis att det i en region kan ha utvalts fler vallokaler än i de övriga tre regionerna. Inom varje region valdes de valdistrikt som skulle ingå i VALU:s undersökning genom ett slumpmässigt stratifierat urval (stratifierat efter storlek och geografiskt läge inom regionen). På detta sätt kom 90, 95 respektive 100 st valdistrikt att väljas vid vardera undersökningsår (ibid.)

4.7 Etiska överväganden

För att studien ska vara utförd på ett moraliskt sätt så behöver ett par etiska överväganden tas i åtanke. Först och främst så får inte studien inte utföras på någon annans bekostnad. Studien ska alltid utföras på ett sådant sätt att andras inblandning med studien skall vara frivillig. Ifall någon deltar i studien ska det dock alltid vara oerhört tydligt, och den deltagande ska kunna dra sig ur studien ifall den så önskar; exempelvis om studiens ursprungliga riktning ändras (Halperin och Heath 2017: 162).

I VALU:s undersökningar är respondenterna alltid anonyma (Horvatovic 2018). Anonymisering är viktigt för att dölja informanternas och/ eller respondenternas identitet. Vid vissa studier kan detta vara oerhört viktigt, speciellt om respondenten bidragit med viktig eller känslig information. Politik i sig är för många ett känsligt ämne, och därför är det viktigt att anonymisera de som deltar i studien, exempelvis genom att använda pseudonymer. Det ska alltså inte vara möjligt att kunna identifiera de som deltar i studien (Halperin och Heath 2017: 163). Undersökningen kan utifrån dessa kriterier klassas som att den är utförd på ett etiskt sätt.

5. Resultat

Detta avsnitt presenterar uppsatsens analytiska och empiriska iakttagelser med relevans för studiens första frågeställning. Analysen appliceras på sammanlagt 19 stycken valsociologiska frågor som har ökat respektive minskat i betydelse för väljarskarans val av parti i riksdagsvalet mellan åren 2010- 2018, samt undersöker huruvida frågorna har postmateriella eller materiella kopplingar. Avsnittet strävar efter att presentera och analysera utmärkande värderingstrender i sin helhet med hjälp av det teoretiska ramverket.

Fråga: "Vilken betydelse har följande frågor för Ditt val av parti i riksdagsvalet idag?"

Fråga	Procent mycket stor betydelse			Förändring 2014 - 2018
	2010	2014	2018	
1. Sjukvården	49	56	56	0
2. Skola och utbildning	54	59	55	- 4
3. Jämställdheten mellan kvinnor och män	37	38	48	+10
4. Sociala välfärden	46	51	47	- 4
5. Lag och ordning	32	35	45	+10
6. Svenska ekonomin	53	54	44	- 10
7. Äldreomsorgen	40	49	44	- 5
8. Pensionerna	33	40	41	+ 1
9. Flyktingar/invandring	26	35	41	+ 6
10. Sysselsättning	53	51	37	- 14
11. Din egen ekonomi	41	40	35	- 5
12. Skatterna	34	35	33	- 2
13. Miljön	34	34	33	- 1
14. Bostadsfrågan	-	34	32	- 2
15. Frågan om vinster i välfärden	-	34	32	- 2
16. EU	16	20	27	+ 7
17. Företagens villkor	30	30	26	- 4
18. Energi och kärnkraft	30	28	26	- 2
19. Försvarsfrågan	-	20	22	+ 2

Figur 3. Studiens 19 undersökningsfrågor som rangordnats efter hur många procent av väljarskaran som ansett frågan vara av “mycket stor betydelse” (Holmberg och Oscarsson 2018: 10). I den ursprungliga tabellen visas även data från 1998, 2002 och 2006, men för denna studies relevans så används enbart resultat från 2010, 2014 och 2018.

5. 1 Frågor som ökat i betydelse för väljarkåren

5.1.1 Välfärdsfrågorna viktigast

Ovan visas en illustration av hur valfrågorna procentuellt rangordnats i VALU:s senaste rapport år 2018. De frågor som ökat i betydelse sedan 2010 är sjukvården, jämställdheten mellan kvinnor och män, lag och ordning, pensionerna, flyktingar/ invandring, EU, och försvarsfrågan. VALU:s undersökning visar hur välfärdsfrågorna var viktigast för väljarna år 2018. Allra viktigast var sjukvårdsfrågan som har stått oförändrad sedan 2014 och som har stigit sju procent mellan 2010 och 2018. Även pensionsfrågan har successivt stigit åtta procent mellan 2010- 2018. Välfärdspolitiska frågor om exempelvis pensionspolitik, friskolor, storleken på offentlig sektor, äldreomsorg och privatisering av sjukvården har sedan länge varit de enda frågorna som polariserat väljarkåren utefter höger- vänsterskalan (Oscarsson 2017: 424). Den starka välfärdsstaten är inte enbart en del av det svenska politiska arvet, utan det är även det som har stärkt den materiella tryggheten och möjliggjort för medborgare att utveckla sitt självförverkligande i Sverige (Sundin 2016: 10, Inglehart 1977: 14). Vidare, eftersom höger- vänsterskalan historiskt har varit ovanligt stark inom svensk politik, är det av denna anledning är det inte särskilt förvånande att sådana frågor fortfarande är av hög prioritet för väljarskaran. Skillnaden är att dessa frågor nu har fått sällskap av andra typer av frågor som snarare syftar till en ideologisk polarisering i väljarkåren. Dessa frågor ska vi nu undersöka lite djupare.

I frågan om *jämställdheten mellan kvinnor och män* har det skett en märkbar förändring i dess betydelse för väljarskaran val av parti i riksdagsvalet. År 2010 ansåg 37 procent att frågan var av mycket stort betydelse för hur de skulle rösta. År 2014 hade denna siffra ökat med en procent till 38 procent, och år 2018 hade siffran ökat med hela 10 procent till 48 procent (Holmberg och Oscarsson 2018). Frågans förstärkta betydelse bidrog till att den vid valet 2018 var den tredje viktigaste frågan för väljarskaran, efter de ovannämnda frågorna om välfärd. En bidragande anledning till detta kan vara den omdebatterade #metoo- rörelsen år 2017 och 2018. Frågan i sig

stämmer väl överens in med beskrivningen av de frihetliga GAL- värdena då den bygger på normstyrda föreställningar och värderingar (Sundin 2016: 26, Inglehart och Norris 2017: 443). Av denna anledning kan den tydligt placeras in på GAL- axeln i den postmateriella GAL/TAN-skalan (Inglehart, Miller och Woods 2017: 5).

5.1.2 Inslag av traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar

År 2010 ansåg 32 procent att *lag och ordning* var av mycket hög prioritet för dem för deras val av parti i riksdagsvalet. Sedan dess har frågans betydelse stigit med över 10 procent för väljarskaran mellan 2010- 2018. *Försvarsfrågan* har likaså ökat i betydelse över tid, även om denna fråga har gjort en mindre värderingsökning från 20 till 22 procent mellan 2014 och 2018. Denna fråga var dock inte med i VALU:s undersökning år 2010.

Tidigare studier har visat att partier som bedriver en stark politik kring lag och ordning och som prioriterar ett starkt militärt försvar tenderar att ligga åt det traditionella och auktoritära hållet på GAL/TAN- skalan (Brigevich, Smith och Bakker 2017: 3). I den svenska kontexten var det år 2018 Moderaterna och Sverigedemokraterna som allra starkast förespråkade policys om lag och ordning i jämförelse med de andra partierna (Holmberg och Oscarsson 2018). Det har även visat sig att det går att mäta postmateriella trender genom att titta på hur stor del av väljarskaran som stödjer partier eller policys som representerar postmateriella GAL/TAN-värderingar (Hoefler 1988: 386). Analysen i denna studie visar att det går att göra sådana kopplingar även i den svenska kontexten. År 2018 ansåg väljarskaran att Moderaterna hade den bästa politiken angående lag och ordning, och samma år ansåg Moderaternas och Sverigedemokraternas väljare att lag och ordning var den viktigaste respektive näst mest viktiga frågan i deras val av parti (Holmberg och Oscarsson 2018). Det tåls således att undersöka om det ökade stödet för policys om lag och ordning är en effekt av väljarskarans ökade traditionella och auktoritära värderingar (Hoefler 1988: 386).

Moderaternas politik betonar en ökning i resursfördelningen till statliga myndigheter såsom Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar, Kriminalvården och Tullverket. De vill höja

polislönerna för att höja yrkets prestige, införa skärpta straff för attacker mot blåljuspersonal, samt skärpa straffen över lag. De vill även införa en mer effektiv kameraövervakning och förbjuda tiggeri (Moderaterna, 2019). Samtliga frågor förespråkar således utökade ekonomiska resurser till statliga organ som utgör landets rättsväsende, samtidigt som de skildrar tron om att staten borde vara en stark moralisk auktoritet. Detta tyder på att partiet innehar en materiell och ekonomisk kriminalpolitik med influenser av traditionalism och auktoritarism- vilket i sig kan karaktäriseras som TAN- värderingar. Moderaternas politik om lag och ordning kan därav placeras i ett gränsland mellan den materiella skalan och TAN- axeln i den postmateriella dimensionen (Inglehart 1977: 179, Brigevid, Smith och Bakker 2017: 3). Nedan visas ett exempel på hur Moderaterna artikulerar sig kring deras kriminalpolitik.

“Sverige behöver mer av lag och ordning. Utvecklingen, där kriminella gäng kopplar grepp om utsatta områden och att otryggheten i Sverige ökar, måste brytas. Hederliga människor som utsatts för brott ska få upprättelse. Men Polisens förmåga att klara upp brott är den lägsta på 16 år. Bland mängdbrotten, som drabbar vanligt folk, klaras endast vart sjunde upp. Det är oacceptabelt. För att fler brott ska klaras upp och för att säkra en trygghet att lita på krävs det reformer för att stärka svensk polis. Sverige ska ha minst 25 000 poliser senast år 2025. Det behövs också fler civilanställda, som kan utreda brott. Det möjliggör för fler poliser i yttre tjänst. Den som är polis ska dessutom veta att samhället uppskattar det. Det ska synas både i respekten för yrket och i lönekuvertet. Därför har Moderaterna avsatt resurser i vår budget som motsvarar en löneökning med upp till 2 000 kronor i månaden. Straffen för attacker på blåljuspersonal måste skärpas. Sverige behöver också en ny rikspolischef (Moderaterna 2017)”.

Likt Moderaterna förespråkar Sverigedemokraterna ökade resursfördelningar till statens rättsväsliga organ. Sverigedemokraterna föreslår att staten ska göra det attraktivt att bli polis genom kraftigt höjda polislöner. Partiets kriminalpolitik visar, till skillnad mot Moderaterna, tydligare exempel på nationalistiska värderingar som tydligt kan placeras in på TAN- axeln i den postmateriella dimensionen. Nedan visas ett exempel på hur Sverigedemokraterna artikulerar sig kring deras kriminalpolitik.

“Vårt land mår inte bra. Kvinnor, barn och äldre är rädda för att gå ut ensamma kvällstid. På gatorna utkämpas stridigheter mellan rivaliserande förortsgäng. Poliser och deras familjer beskjuts

i hemmen och får sina bilar sprängda medan stödet från polisledningen är otydligt. Nuvarande och tidigare regeringar har allvarligt skadat förtroendet för rättsväsendet. Poliser säger upp sig till följd av dåliga arbetsvillkor och en växande hotbild. Brandkår och ambulanser kan inte rycka ut i invandrardominerade områden utan beväpnad eskort. De som bor och verkar i våra förorter får sina butiker rånade, sönderslagna eller övertagna av kriminella. De få gärningsmän som faktiskt fälls för grova brott slipper undan med milda straff, medan deras offer knappt får stöd eller upprättelse. Till följd av den okontrollerade invandringen går terrorister med krigserfarenhet fritt på gator och torg och utnyttjar vårt välfärds- och asylsystem. Antisemitismen växer sig starkare och judar flyr svenska städer. Samhällskontraktet är på väg att brytas från det offentliga Sveriges sida. Sverigedemokraterna verkar för ett Sverige där människor ska kunna känna sig trygga – oavsett tid på dygnet, oavsett plats. Ett land präglad av lojalitet, solidaritet och tillit gentemot varandra och där det allmänna rummet inte tillhör kriminella. Ett samhälle där brottsoffer får stöd och upprättelse medan gärningsmännen får ett straff i rimlig proportion till brottets allvar. Ett modernt folkhem där vi bemöter dem som upprätthåller ordningen med hänsyn och respekt – och inte med hat och våld (Sverigedemokraterna 2019)”.

Det går inte att anta att väljarskarans värderingar automatiskt kommer att leda till förändrade policys i politiken (Inglehart 1977: 6). Det går alltså inte att ta för givet att folkets starka värdering av lag och ordning i samhället automatiskt kommer att leda till reformerade lagar och ökade resurser till polisen. Vad väljarskaran vill påverkar dock den svenska partiryggen, och bidrar till ett ökat tryck på de svenska partierna i de frågor som väljarskaran anser vara viktigast. Det som sedan bidrar till förändring är att ett parti fångar upp vissa åsikter och driver dessa framåt i politiken, något som sker snabbare och oftare i västvärlden än i andra länder (Inglehart 1977: 6- 7). Vad innebär det att svenska väljarskaran år 2018 ansåg att Moderaterna och Sverigedemokraterna hade den bäst förda politiken angående lag och ordning? Att båda partierna förespråkar mer av lag och ordning, att staten ska vara en stark moralisk auktoritet samt att staten behöver återbygga och reformera nuvarande policys kring lag och ordning tyder på att respektive kriminalpolitik innehar traditionella och konservativa inslag (Brigevich, Smith och Bakker 2017: 3). Sverigedemokraternas kriminalpolitik tyder likaså på nationalistiska inslag. Det finns därav anledningar att uppfatta det ökade stödet för partiernas respektive policys som indikationer på att väljarskarans traditionella, konservativa eller nationalistiska värderingar har ökat (Holmberg och Oscarsson 2018, Hoefler 1988: 386, Inglehart 1977: 6).

5.1.3 Sverigedemokraterna har förändrat den svenska partirymden

Ytterligare en fråga som har ökat i betydelse för väljarskaran är *flyktingar/ invandring*. År 2010 var denna fråga av mycket stor betydelse för 26 procent av väljarskaran. År 2014 hade siffran stigit till 35 procent och år 2018 ansåg hela 41 procent att immigrationsfrågan var av mycket stor betydelse för deras val av parti i riksdagsvalet. Här skedde det således en förändring på 21 procent mellan år 2010 och 2018 (Holmberg och Oscarsson 2018).

Frågor kring immigration och flyktingmottagande passar väl in på de auktoritära och traditionella värdena i GAL/TAN skalan eftersom de har sin grund i kulturella skillnader snarare än ekonomiska aspekter (Inglehart 1977: 242). Migrationspolitiska frågor är även mest ideologiskt partiskiljande inom den svenska partirymden (Oscarsson 2017: 421). Sverigedemokraterna har fått ett ökat förtroende just på grund av att bedriver en politik som fokuserar på invandring och dess konsekvenser. 2014 ansåg 17 procent att Sverigedemokraterna bedrev bäst flyktingpolitik men i fjolårets val hade denna siffra stigit till nästan dubbelt så många, 32 procent (Sveriges Television 2018).

Sverigedemokraternas sympatisörer intar tydliga positioner längs flera av de auktoritära sakfrågorna som går att associera till GAL/TAN (Oscarsson 2017: 421). Oscarsson beskriver att fördelningspolitiska sakfrågor inte spelar någon större roll i analyser av varför Sverigedemokraternas sympatisörer har valt att sympatisera med partiet. Detta beror på att partiets många nya sympatisörer har sorterats fram specifikt av på grund av deras åsikter i frågor om nationalism, flyktingar och mångkultur (Oscarsson 2017: 422). Av denna anledning har migrationspolitiska frågor successivt kommit att bli mer partiskiljande i den svenska partirymden, och den ökade betydelsen för frågan om flyktingmottagning har kommit att bli den mest utstuderade sakfrågan gällande GAL/TAN- skalan. Frågan har därav bidragit till en partipolarisering som skett gradvis över tid. Det handlar alltså inte om några tillfälligt uppblående konflikter om flyktingar och invandring, utan snarare en successiv förändring mot ökad partipolarisering (Oscarsson 2017: 432).

Även frågor beträffande *EU* har visat en värderingsökning. År 2010 var det enbart 16 procent som ansåg att denna fråga var av mycket stor betydelse för dem i riksdagsvalet och år 2018 hade siffran stigit till 27 procent. Frågan gjorde därmed en värderingsökning med 11 procent mellan år 2010 och 2018 (Holmberg och Oscarsson 2018).

Frågor beträffande EU, migrationspolitik samt lag och ordning kan variera enormt, och utan en specifik avgränsning mellan postmateriella GAL/TAN-skalan och den materiella höger-vänsterskalan är det svårt att precisera var dessa frågor hamnar på skalorna samt vad de innebär för väljarna (Brigevid, Smith och Bakker 2017: 1). Tidigare studier har dock visat att de tre ovannämnda begreppen ofta går hand i hand. Ökat missnöje med landets migrationspolicys har visat sig korrelera med ett ökat missnöje gentemot EU (2017: 29). Detta beror på att en liberalisering av handel och integration inom EU påverkar samhällets socioekonomiska grupper på olika sätt. Invånare med hög utbildningsnivå samt en hög inkomst tenderar att gynnas av liberala marknadspolicys, då det visat sig att gränsöverskridande handel med andra EU-medlemmar är ekonomiskt fördelaktigt (2017: 3). Samtidigt är invånare med låg utbildning och inkomst de som påverkas mest av en liberal EU- marknad eftersom det då blir lättare för kapitalet att flytta till mer kostnadseffektiva områden, både inrikes och utrikes. Detta kan bidra till att fler låginkomsttagare i väljarkåren ställer sig negativa till öppna gränser och internationalism eftersom den nationella låginkomstmarknaden i större utsträckning behöver konkurrera mer med utländska verksamheter (ibid.).

Både på i den postmateriella och materiella dimensionen finns det motsatta argument gällande Sveriges medlemskap i den Europeiska Unionen. Det har dock visat sig att de väljare som generellt sett identifierar sig som EU- skeptiker är de som även är motståndare gentemot kulturell integration, globalisering och immigration, och därav ställer sig långt ut på TAN-skalan (2017: 15, 5, 22). I den svenska kontexten har det visat sig att Sverigedemokraternas sympatisörer är de som är mest skeptiska mot det svenska EU- medlemskapet (Oscarsson 2017: 418). Vidare, för att stärka sitt politiska fotavtryck, så använder sig TAN- partier ofta av en

nationalistisk retorik som bygger på att återställa lag och ordning i nationen för att kunna skapa en kulturell och territoriell samhörighet (Inglehart 1977: 190, Brigevich, Smith och Bakker 2017: 13). Detta argument synliggjordes tydligt i Sverigedemokraternas formulerade kriminalpolitik (som presenterades ovan). Retoriken som används syftar till att en ordning endast kan uppnås genom att stärka rättsväsendet, stänga gränserna gentemot invandrare, samt dra sig ur internationella och supranationella organisationer- så som den Europeiska Unionen (Brigevich, Smith och Bakker 2017: 13). Det finns således en koppling mellan anti- immigration, EU-skepticism samt lag och ordning, vilket i sin tur grundar sig i auktoritär och kulturell traditionalism (Inglehart och Norris 2017: 443, 445, Brigevich, Smith och Bakker 2017: 22). Av denna anledning skulle EU- frågan kunna placeras in på den GAL/TAN- skalan, speciellt i samhörighet med frågor om migration och lag och ordning (Inglehart, Miller och Woods 2017: 5). Resultaten kan således påvisa att en stor majoritet av de frågor som ökat i betydelse för väljarna innehar en koppling till den postmateriella dimensionen. Mer specifikt visar resultaten att väljarnas TAN- värderingar kan ha växt över tid mellan 2010- 2018.

5.2 Frågor som minskat i betydelse för väljarkåren

De frågor som minskat i betydelse för väljarkåren är frågor om sysselsättning, skola och utbildning, den sociala välfärden, äldreomsorgen, skatterna, miljön, bostadsfrågan, frågan om vinster i välfärden, den egna ekonomin, den svenska ekonomin, företagens villkor och energi och kärnkraft. Många av dessa frågor har till synes en materiell eller fördelningspolitisk koppling. Utbildningsfrågan, frågan om den sociala välfärden, samt frågan om äldreomsorg ökade dock i betydelse mellan 2010 och 2014, även om samtliga tre frågor procentuellt minskade i betydelse mellan 2014- 2018. Frågornas höga placering på listan kan antas bero på att de, liksom andra välfärdsfrågor så som sjukvård och pension, fortfarande är av mycket stor betydelse för väljarskaran (Gerin, Stöber och Suhonen 2018: 39). De fördelningspolitiska frågorna, d.v.s. vinster i välfärden, den egna ekonomin, den svenska ekonomin, bostadsfrågan, företagens villkor och skatterna, är de frågor som utgör den största skiljelinjen mellan höger och vänster bland de materiella väljarna (Sundin 2016: 10). Dessa frågor manifesterar hur höger- vänsterskalan fortfarande står stark hos den svenska väljarskaran, även om de successivt har tappat sin

betydelse för väljarkåren sedan 2010. Enligt Inglehart är frågor om den personliga eller nationella ekonomin tydligt materiella eftersom de agerar som vattendelare på traditionella höger- vänsterskalan (Inglehart 1977: 41).

5.2.1 Miljöfrågan tappar

I den svenska kontexten var sysselsättningsfrågor år 2010 en av de valfrågor som var av störst betydelse och prioritet hos väljarskaran, då hela 53 procent ansåg frågan vara av mycket stor betydelse för deras val av parti i riksdagsvalet. De kommande riksdagsvalen tappade frågan alltmer sin betydelse och år 2018 hade frågan förlorat sin betydelse med hela 14 procent. Tillsammans med frågan om den svenska ekonomin, som tappade sysselsättningsfrågan störst betydelse under denna period. En anledning till detta kan vara att arbetslösheten har minskat och att Sveriges ekonomi för tillfället är stark. En annan anledning kan vara att de postmateriella frågorna varit i större fokus under denna period (Gerin, Stöber och Suhonen 2018: 39).

År 2018 ansåg majoriteten av väljarskaran att Miljöpartiet bedrev den bästa miljöpolitiken, men till skillnad mot 2010 och 2014 års riksdagsval så var 2018 års riksdagsval inte ett val med fokus på miljö- och klimatfrågor. Detta kan vara en bidragande anledning till att frågorna om miljö samt energi och kärnkraft minskade i betydelse för väljarkåren mellan de båda valen (Miljöpartiet 2019: 1). Även om frågorna har varit i fokus vid tidigare riksdagsval så finns det misstankar om att miljö och klimatfrågornas minskade betydelse kan bero på att Miljöpartiet förlorat sin ställning inom miljörörelsen och därmed tappat sin tidigare lojala väljarbas till andra partier som drivit fram andra frågor starkare vid detta val (Gerin, Stöber och Suhonen 2018: 39).

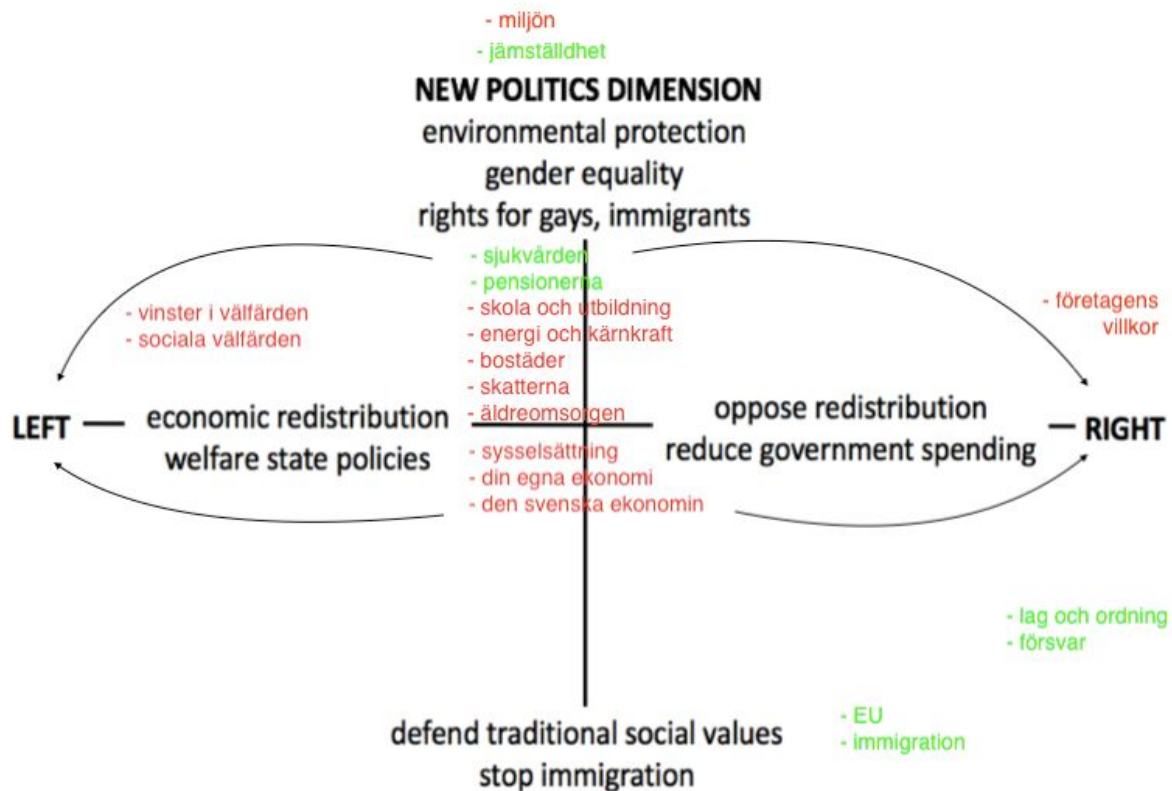
Resultaten kan således påvisa att även om höger- vänsterskalan och välfärdsfrågorna fortfarande står starka så innehar en stor majoritet av de frågor som minskat i betydelse för väljarna en koppling till den fördelningspolitiska skalan. Detta kan bero på att de postmateriella frågorna i större utsträckning har tagit plats på den politiska arenan under denna period.

6. Analys

I detta avsnitt presenteras en diskussion om studiens resultat och analys med relevans för studiens andra frågeställning. Kapitlet för en diskussion kring hur väljarnas position på höger-vänsterskalan påverkas av postmateriella värderingsfrågor, och diskuterar postmaterialismens samhällsrelevans i sin helhet.

Föregående avsnitt strävade efter att presentera och analysera utmärkande värderingstrender i sin helhet med hjälp av det teoretiska ramverket. Diskussionen i detta avsnitt ämnar istället att bidra till en tolkning och en bredare dialog om analysens resultat för att resonera kring postmaterialismens samhällsrelevans och dess påverkan på väljarkåren.

Konfliktlinjen mellan höger- vänster har som tidigare nämnt varit nästintill den enda skiljelinjen i svensk politik (Oscarsson 2017: 417), men analysen i denna studie visar hur det återfinns tydliga postmateriella värden i de valfrågor som ökat mest i sin betydelse för väljarskaran mellan 2010- 2018. Bland de frågor som ökat i betydelse för väljarskaran kan en majoritet placeras in på GAL/TAN- skalan. Samtidigt visar analysen hur en stor majoritet av de valfrågor som minskat i betydelse är fördelningspolitiska och kan placeras in på höger- vänsterskalan. Nedan synliggörs hur valfrågorna placerar sig i Ingleharts illustration av höger- vänsterskalan och den postmateriella dimensionen.

Figur 4. Placering av studiens frågor i relation till den postmateriella dimensionen och den klassiska höger-vänsterskalan. De röda frågorna representerar frågor som minskat i betydelse för den svenska väljarkåren och de gröna representerar frågor som ökat i betydelse.

6.1 Den postmateriella dimensionens samhällsrelevans

Frågor om flyktningmottagande, jämställdhet, migrationspolitik, tiggeriförbud och integration är inte enbart aktuella i den offentliga debatten, de är likaså postmateriella och partiskiljande sakfrågor som kräver att väljarna tar tydliga ställningstaganden i hur dessa frågor behandlas av olika partier (Oscarsson 2017: 421). Den ökade betydelsen i dessa typer av frågor har bidragit till en ökad partipolarisering, den har ideologiskt sett polariserat väljarkåren och även förändrat den traditionella konfliktlinjen i och med dessa framväxande värderingsskillnader. Något som framträder i studiens analys är, inte enbart att den postmateriella GAL/TAN- dimensionen har blivit starkare, utan mer specifikt att de postmateriella TAN- värderingarna har fått en ökad innebörd och kraft hos väljarna. Av denna anledning är det relevant att studera den

postmateriella dimensionen; för att kunna utföra träffsäkra och flerdimensionella analyser av nationalistiska, auktoritära och populistiska värderingar, både bland den svenska väljarkåren och i det svenska partisystemet (Oscarsson 2017: 424).

6.2 Kulturellt bakslag

Studier av den postmateriella dimensionens framväxt innehar en samhällsrelevans, inte enbart på grund av att nationalistiska och auktoritära frågor har fått en ökad betydelse för den svenska väljarskaran, utan ökad nationalism förekommer idag både på en nationell, internationell och global nivå. Studier av postmaterialism ökar därför förståelsen av det snabbt föränderliga politiska landskap som råder i Sverige genom att politisera icke-ekonomiska värderingar och placera dem i ett politiskt spektrum. De hjälper även oss att förstå vad den postmateriella dimensionen innebär för väljarnas positioner i det politiska landskapet (Brigevich, Smith och Bakker 2017: 32, Oscarsson 2017: 411).

Det tåls att diskutera orsaker till varför just migrationsfrågor, frågor om lag och ordning, EU, och det svenska försvaret har kunnat slå rot och öka sin betydelse hos den svenska väljarkåren sedan 2010. Inglehart och Norris menar att det har skett ett "auktoritärt uppsving" i en stor del av västvärlden under de senaste åren (Inglehart och Norris 2017: 443). Uppsvinget grundar sig i en övergripande rädsla för immigration och kulturell förändring, menar författarna, och förklarar det som ett "postmaterieellt bakslag" mot frihetliga värderingar vilka främjar sociala och kulturella förändringar i landet (ibid.). Som en motreaktion mobiliseras och legitimeras nationalistiska värderingar lätt, vilka istället förespråkar fysisk säkerhet och försvar mot "den andre", traditionella gruppnormer, nationalstatens gränser och starka ledare av auktoritär karaktär (Haerpfer, Bernhagen, Welzel och Inglehart 2019: 136). Väljare som innehar traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar (TAN) kan således studeras som en motrörelse som dels fyller ut tomrummet i de materiella sakfrågornas brister, samt som motarbetar de gröna, alternativa och liberala (GAL) värderingarnas önskade avveckling av vissa traditionella samhällsnormer och strukturer som existerat i samhället i flera generationer (Inglehart och Norris 2017: 444- 445). Den postmateriella dimensionen ger dessa väljare därför ett legitimt politiskt

forum för att föra sina politiska åsikter framåt och fångar således upp de väljare som inte identifierar sig som höger, mitten eller vänster. Vår tids sociala konflikter handlar till mycket om postmateriella frågor, som i sin tur är grundade i invånarnas krav på deltagande i beslut som påverkar deras identitet (Inglehart 1977: 13). Analysen i denna studie visade att politiska frågor om ideologi, etnicitet, nationalitet och livsstil har tagit större plats sida vid sida av de ekonomiska frågorna på den politiska arenan.

En ökning av den postmateriella dimensionens betydelse påverkar väljarskarans orientering gentemot politiska frågor överlag (ibid.). Framväxten av postmateriella frågor presenterar även de befintliga fördelningspolitiska partierna med ett dilemma. Om de anpassar sig till att vädja till de postmateriella grupperna riskerar de att förlora sina befintliga sympatisörer (ibid.). Samtidigt riskerar de att tappa stöd från postmateriella väljare ifall de förbiser frågor som tillhör den postmateriella dimensionen. Som ett resultat har det visat sig att de traditionella partierna har fått göra stora strukturella förändringar för att försöka fånga upp nya postmateriella väljare, antingen i den frihetliga eller auktoritära riktningen (Sundin 2016: 16). Ett exempel på det kan ges i hur Centerpartiet och Vänsterpartiet förstärkte sitt klimatfokus och på så sätt fångade upp en stor mängd följare från Miljöpartiet i valet 2018. Båda partierna hade avsevärt större medvind och även populärare företrädare i valet (Miljöpartiet 2019: 1). Även Feministiskt initiativ som fick tre procent i riksdagsvalet år 2014 förlorade en stor majoritet av sina väljare till Vänsterpartiet i 2018 års val. Detta fenomen kan visa på hur den postmateriella dimensionen har format den svenska partirymden att adressera postmateriella och kulturella frågor i annan utsträckning än vad de behövt göra tidigare.

7. Sammanfattning

Denna studie undersöker utvecklingen av postmateriella frågor i den svenska partirymden mellan år 2010- 2018. Studiens syfte var att undersöka vad den postmateriella dimensionen innebär för den svenska väljarkåren samt att analysera hur den har utvecklats över tid mellan 2010- 2018. Studiens ämne ämnade även att diskutera vad den postmateriella dimensionen betyder för väljarskarans placering på höger- vänsterskalan.

Studien belyser hur den postmateriella dimensionen finner sin näring i motsättningar gällande miljö- och klimatfrågor, jämlikhet, nationalstatens gränser, identitet, globalisering och mångkultur. Dessa ämnen har öppnat upp för en ny kategori av politiska frågor, artikulera både av partier och av väljarskaran. Ju större del av väljarskaran som lyssnar till postmateriella argument samt som röstar utefter värdebaserade identitetsfrågor, desto mer minskar även betydelsen av den fördelningspolitiska höger- vänsterskalan (Sundin 2016: 21).

Studien presenterade en historisk översikt av det svenska politiska landskapet för att ge läsaren en övergripande empirisk bakgrund av hur den postmateriella dimensionen växt fram. Här redogjordes för hur den socioekonomiska klassdimensionen mellan kapital- arbete (höger- vänster), med undantag av vissa inslag från konfliktlinjen stad- landsbygd, tydligt och genomgående har dominerat det politiska landskapet i Sverige (Sundin 2016: 12). I europeisk jämförelse har svensk politik således varit endimensionell kring klassröstningen, vilket kan ha bidragit till att medborgarna i Sverige har haft väldigt lätt att uppfatta likheter och skillnader mellan politiska alternativ samt att konflikstrukturen historiskt varit mycket tydligare i Sverige än i andra demokratiskt politiska system (ibid.).

Studien visar sedan demonstrativt hur den postmateriella GAL/TAN- dimensionen i sin teori går tvärs över den klassiska höger- vänsterskalan och bidrar till flerdimensionellt politiskt landskap (Inglehart, Miller och Woods 2017: 5, Oscarsson 2017: 411). Med hjälp av Ingleharts postmateriella teori undersöker studien sedan 19 stycken valsociologiska frågor från VALU:s enkätundersökning år 2018. Studien undersöker vilka frågor som ökat respektive minskat i betydelse och undersöker sedan hur respektive fråga har postmateriella eller materiella kopplingar. Resultaten visade att frågorna som ökat i betydelse för väljarna antingen är välfärdspolitiska eller har en koppling till den postmateriella dimensionen. De frågor som minskat i betydelse för väljarna är antingen välfärdspolitiska eller så har de en fördelningspolitisk koppling till höger- vänsterskalan. Att de välfärdspolitiska frågorna fortfarande är av stor betydelse för väljarna var inte särskilt förvånande. Den starka välfärdsstaten är inte enbart en del av det svenska politiska arvet, utan det är även det som stärkt

den materiella tryggheten i landet och möjliggjort för medborgare att de har kunnat utveckla sitt självförverkligande (Sundin 2016: 10, Inglehart 1977: 14). De fördelningspolitiska frågorna har sin koppling till höger- vänsterskalan som dominerat det politiska landskapet sedan 1900- talets början (Larsson, 2002). Det är av denna anledning är det inte särskilt förvånande att sådana frågor fortfarande är av hög prioritet för väljarskaran. Skillnaden är att dessa frågor nu har fått sällskap av andra typer av frågor som snarare syftar till en ideologisk polarisering i väljarkåren vilket kan vara en anledning till dessa frågors värderingsminskning.

Resultaten belyser även att de traditionella, auktoritära och nationalistiska (TAN) värderingarna har fått en ökad innebörd och kraft hos väljarskaran. Detta kan studeras som en inneboende reaktion gentemot de materiella sakfrågornas brister. Det kan även uppfattas som en protest mot de gröna, alternativa och liberala (GAL) väljarnas eftersträlvade avveckling av vissa traditionella samhällsnormer och strukturer som existerat i samhället i flera generationer (Inglehart och Norris 2017: 444- 445). Analysen i studien visar därav att politiska frågor om ideologi, etnicitet, nationalitet och livsstil har tagit större plats sida vid sida av de ekonomiska frågorna på den politiska arenan, och att en ökning av den postmateriella dimensionens betydelse påverkar väljarskarans orientering gentemot politiska frågor överlag. Vidare, eftersom postmateriella väljare snarare drivs av kulturella samhällskonflikter så som klimatfrågor, jämställdhet och nationalism än av socioekonomiska konflikter så ger den postmateriella dimensionen dessa väljare ett legitimt politiskt forum för att föra sina politiska åsikter framåt. Den fångar således upp de väljare som inte identifierar sig som höger, mitten eller vänster. Att erkänna och studera den postmateriella dimensionen är därmed viktig för att kunna utföra träffsäkra och flerdimensionella politiska analyser, både av den svenska väljarkåren och det svenska partisystemet (Oscarsson 2017: 424). Det är även av stor vikt att studera hur väljarna förhåller sig till postmateriella värderingar i relation till den traditionella politiken, för att kunna finna en genomgående balans av fördelningspolitiska och kulturella värderingar (Inglehart och Norris 2017: 452).

8. Referenslista

Baker, Wayne E. 2005. Voting Your Values and Moral Visions. *American Sociological Association*. (Hämtad 10- 04- 2019).

Brigevich, Anna, Smith, William, och Bakker, Ryan. 2017. Unpacking the social (GAL/TAN) dimension of party politics: Euroscepticism and party positioning on Europe's "other". *European Union Studies Association*. Miami: Florida.

Bryman, Alan. 2016. *Social research methods*. 5. uppl. Oxford: Oxford University Press.

Feministiskt initiativ. 2013. *Kongressbeslut om Feministiskt initiativs valdeltagande*. Feministiskt initiativ. <https://feministisktinitiativ.se/1001164/> (Hämtad 27- 05- 2019).

Feministiskt initiativ. 2019. *F! Utmanar*. Feministiskt initiativ. <https://feministisktinitiativ.se/om/> (Hämtad 27- 05- 2019).

Gerin, Enna Stöber, Niels och Suhonen, Daniel. 2018. *När kapitalet vann valet*. Katalys. Stockholm: Katalys- Institut för facklig idéutveckling.

Haerpfer, Christian W., Bernhagen, Patrick, Welzel, Christian och Inglehart, Ronald F. 2019. *Democratization*. 2. Uppl. Oxford: Oxford University Press.

Halperin, Sandra och Heath, Oliver. 2017. *Political Research: Methods and Practical Skills*. 2. uppl. Oxford: Oxford University Press.

Hoefler, Richard. 1988. Postmaterialism at Work in Social Welfare Policy: The Swedish Case. *Social Service Review*. The University of Chicago.

Holmberg, Sören och Näsman, Per. *VALU 2010 - SVT:s vallokalsundersökning riksdagsvalet 2010*. Svensk Nationell Datatjänst. <https://snd.gu.se/sv/catalogue/study/snd0885/001/2.0> (Hämtad 24- 05- 2019).

Holmberg, Sören och Oscarsson, Henrik. *VALU 2018 - SVT:s vallokalsundersökning riksdagsvalet 2018*. Svensk Nationell Datatjänst. <https://snd.gu.se/sv/catalogue/study/snd1067> (Hämtad 24- 05- 2019).

Holmberg, Sören. *VALU 2014 - SVT:s vallokalsundersökning riksdagsvalet 2014*. Svensk Nationell Datatjänst. <https://snd.gu.se/sv/catalogue/study/snd0969> (Hämtad 24- 05- 2019).

Horvatovic, Iva. 2018. *Detta är SVT:s valundersökning Valu*. Sveriges television. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/detta-ar-valu> (Hämtad 25- 05- 2019)

Inglehart, R, Miller, J och Woods, L. 2018. Trump and the Populist Authoritarian Parties: the Silent Revolution in Reverse. *Cultural Evolution: People's Motivations are Changing, and Reshaping the World*. New York: Cambridge University Press.

Inglehart, Ronald. 2017. *Postmaterialism- philosophy*. Encycloepadia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/postmaterialism> (Hämtad 10- 04- 2019).

Larsson, Hans Albin. 2002. *Partiernas århundrade*. Populärhistoria. <https://popularhistoria.se/politik/partiernas-arhundrade> (Hämtad 10- 04- 2019).

Marks, Gary, Hooghe, Liesbet, Nelson, Moira och Edwards, Erica. 2006. Party Competition and European Integration in the East and West Different Structure, Same Causality. *Comparative Political Studies*. 39 (2): 155- 175. doi: 10.1177/0010414005281932.

Miljöpartiet. 2019. *Årtal, personer och valresultat*. Miljöpartiet.
<https://www.mp.se/om/historia/fakta> (Hämtad 27- 05- 2019).

Miljöpartiet. 2019. *Sammanfattning av Miljöpartiets valutvärdering 2018*. Miljöpartiet.
<https://mb.cision.com/Public/44/2725843/acf848f57a963230.pdf> (Hämtad 19- 08- 2019).

Moderaterna 2019. *Ekonomi, jobb och tillväxt*. Moderaterna.
<https://moderaterna.se/ekonomi-jobb-och-tillvaxt> (Hämtad 28- 05- 2019).

Moderaterna. 2019. *Lag och ordning*. Moderaterna. <https://moderaterna.se/lag-och-ordning-0>
(Hämtad 28- 05- 2019).

Oscarsson, Henrik. 2017. Det svenska partisystemet i förändring. I Ulrika Andersson, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson och Maria Oskarson (red) *Larmar och gör sig till*. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Riksdagen. 2019. *Riksdagens historia*. Riksdagen.
<https://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/demokrati/riksdagens-historia/> (Hämtad 25- 04- 2019).

Sjövill, Rasmus. 2019. *Konsten att förutspå valresultat: Prognostisera resultatet av det svenska riksdagsvalet 2018 baserat på vallokalsundersökningsdata*. Uppsala universitet.
<http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:1328505/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2019- 08- 09).

Statistiska centralbyrån. 2018. *Sysselsättning i Sverige*. Statistiska centralbyrån.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/sysselsattning-i-sverige/>
(Hämtad 25- 05- 2019).

Sundin, Kalle. 2016. *Spagat över väljarkåren- socialdemokratin och den postmateriella utmaningen*. Katalys. Stockholm: Katalys- Institut för facklig idéutveckling.

Socialdemokraterna. 2019. *Ekonomi- en stark ekonomi är grunden för ett starkare samhälle*. Socialdemokraterna. <https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/a-till-o/ekonomi/> (Hämtad 28- 05- 2019).

Sverigedemokraterna. 2019. *Ett tryggt sverige- en handlingskraftig kriminalpolitik*. Sverigedemokraterna <https://sd.se/vad-vi-vill/kriminalpolitik/> (Hämtad 28- 05- 2019).

Sverigedemokraterna. 2019. *Vi är folkrörelsen Sverigedemokraterna*. Sverigedemokraterna. <https://sd.se/vilka-vi-ar/> (Hämtad 27- 05- 2019).

Sveriges Television. 2014. *Det här är valu*. Sveriges Television. <https://www.svt.se/pejl/det-har-ar-valu> (Hämtad 24- 05- 2019).